

Årsta Gård

Årsta gård har förmodligen anor från förhistorisk tid, något som ett [gravfält](#) (Brännkyrka 17:1) från [yngre järnålder](#) nordost om gården tyder på. I gårdens närhet finns även ytterligare [gravhögar](#) och [stensättningar](#).

Enligt traditionen ägde [Birger jarl](#) gården på 1200-talet. Inga belägg finns för detta, och enligt stockholmsskildraren Olle Rydberg är det snarare jarlen [Birger Brosa](#) som avses. Gården ägdes dock i början av 1300-talet av Birger jarls sonson, hertig [Valdemar Magnusson](#). Den står omnämnd första gången 1344 bland [Uppsala domkyrkas](#) gods och var en av de gårdar som donerades till [domkyrkan](#) av hertig Valdemar. Årstaviken är dock nämnd redan 1305 och kallades då *Arusboawik*. "Arusboar" är de som bor vid åmynningen (Arus eller Aros). Namnet Arus blev senare Aarsta (1443), Aresta (1495) och Årsta (1538).

På 1430-talet blev fogden [Hans Kröpelin](#) ägare till Årsta. Vid denna tid omfattade gården större delen av [Brännkyrka socken](#), stora delar av [Botkyrka](#) och [Salems socknar](#) såväl som hela [Södermalm](#). Genom att gifta sig med Kröpelins dotter blev [Kristiern Bengtsson \(Oxenstierna\) d.ä.](#) ägare till Årsta, och släkten [Oxenstierna](#) skulle därefter äga gården under 150 år. Bland släktmedlemmar som bodde på Årsta märks [Gabriel Kristiernsson Oxenstierna](#).

På 1600-talet ägdes gården av fältmarskalken Jakob De la Gardie och dennes hustru, Ebba Brahe, och på 1670-talet av riksrådet Göran Ulfsparre. Då reducerades godset av kronan, men återlöstes. Det tillhörde därefter medlemmar av släkterna Posse, Ehrencrona, Cronhielm, Schönberg, De Geer, von Schnell och Reenstierna.

Årsta gård i mars 2012.

År 1765 avstyckades Hägersten från huvudgården, men även därefter kom Årsta att vara en av de största gårdarna i Brännkyrka socken, omfattande 379,97 hektar (1922).

Årstafrun

Den mest kända av Årstas alla ägare är den via prosan så välkända "Årstafrun", Märta Helena Reenstierna (1753–1841). De dagböcker som hon skrev 1793–1839 (publicerade i urval som Årstadagboken 1–3, 1946–1953) har gett en god bild av herrgårdslivet under denna tid. Då var marken uppodlad där Storängsparken nu ligger och här fanns även smedja, kvarn, ladugård, stall och andra uthus.

Efter Märta Helena tog kammarherre A. A. Reenstierna över gården, och 1850 uppges hovjägmästare J. A. Reenstierna som ägare. Därefter följer namn som Wistrand, Sparre och Rappe.

Stockholms stad tar över

År 1905 såldes egendomen till Stockholms stad av legationsrådet Fredrik Rappe, men jordbruk bedrevs ända fram till 1940-talet. De flesta ekonomibyggnaderna och torpen revs därefter för att lämna plats åt den moderna stadsdelen Årsta. Huvudbyggnaden används idag som vårdhem och särskola.